

Ivona Orlić, *Istra kroz tri generacije: između svakodnevne konstrukcije identiteta i turističkog proizvoda*, Pazin: Etnografski muzej Istre – Museo etnografico dell'Istria, 2013., 235 str.

Ističući u predgovoru knjige (11-15) da predstavlja znatno skraćenu inačicu njezine doktorske disertacije, Ivona Orlić navodi da je turizam kao temu promatrala s kulturnoantropološkoga stajališta, ponajviše motivirana osobnim iskustvom radnice u turizmu. Autoricu su zanimale prvenstveno promjene koje su utjecale na svakodnevicu ljudi zaposlenih u toj privrednoj grani. Kroz tri generacije istarskih obitelji promatrala je pet osnovnih tema (stanovanje, prehranu, glazbu i ples, jezik i lokalni govor te odgojne obiteljske vrijednosti) koje su „bitni etnodiferencirajući čimbenici“ istarskoga identiteta.

U poglavlju „Uvodna razmatranja“ (17-29) autorica opisuje zadatke i cilj njezinih istraživanja te donosi kratak pregled relevantne literature, izvora i metodologije istraživanja.

„Teorijska ishodišta“ (33-95) donose definicije osnovnih pojmova, kao što su identitet i turizam. Svaki od pojmova detaljno je analiziran, posebice kroz pojmove etničkoga identiteta, odnosa identiteta i regionalizma, kulturnoga i turističkoga identiteta. U analizi pojma turizma autorica donosi definicije turista i turizma, masovnoga, suvremenoga i regionalnoga turizma. U odnosu tradicije i turizma posebno se osvrće i na pitanje autentičnosti u turizmu.

Središnje mjesto u knjizi zauzima treće poglavlje „Prezentacija i analiza istraživanja“ (97-197) u kojem se autorica bavi dijakronijskim prikazom pet tema kroz koje analizira neke od elemenata koji se danas najčešće rabe kao „obilježja istarskog regionalnog identiteta u turističkoj ponudi“. Najprije obrađuje temu stanovanja opisujući izgled kuće i boravak u njoj, promjene koje su nastale tijekom vremena, posebice one uzrokovane turizmom. Osim toga, Orlić se fokusira i na unutrašnje uređenje kuće te na kraju donosi analizu kazivanja svojih sugovornika o toj temi. Kada obrađuje odgojne i obiteljske vrijednosti, autorica daje kratak prikaz odabranih etnoloških/antropoloških, socioloških, pedagoških i povijesnih istraživanja o tome u Hrvatskoj te kratak prikaz istraživanja te teme u Istri. Na kraju ponovno analizira odgoj kroz kazivanja pripadnika triju generacija koje je ispitivala prilikom terenskoga istraživanja. Treća tema ovoga opširnog poglavlja jest

jezik, odnosno lokalni govori, što autorica pomno obrađuje donoseći pregled istraživanja jezika i dijalekata kroz vrijeme te recentna istraživanja dijalekata u Istri. Ističući blisku vezu govora i identiteta, Ivona Orlić promišlja na kraju ovoga dijela kako bi se istarski dijalekti mogli ponuditi turistima da im se približi kultura regije koju su posjetili. Slijedi analiza tradicijske glazbe i plesa Istre te odnos prema turizmu. U dijelu posvećenom prehrani autorica se posvetila analizi odnosa identiteta i prehrane, posebno naglašavajući odnos tradicijske prehrane i turizma. Analizirala je njihovo preplitanje i posljedice kakve je taj odnos imao na današnju ponudu hrane u Istri.

Knjiga završava poglavljima „Zaključna razmatranja“ (199-204) i „Epilog“ (205-206), gdje je na inzistiranje autorice uvršten samo malen dio elektroničke prepiske između autorice i urednice Olge Orlić, recenzentica Jadranke Grbić Jakopović i Sandija Blagonića te Marka Ljubešića i Ive Pleše. Ta prepiska daje samo malen uvid u količinu posla koji je bilo potrebno obaviti da bi se knjiga pripremila za tisak.

Tanja Kocković Zaborski

Nevio Šetić, *Ostvarenje suvremene hrvatske države: od pojave višestranačja 1989. do nastanka samostalne, međunarodno priznate i teritorijalno cjelovite Republike Hrvatske*, Pula: Geaidea / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, 2013., 486 str.

Iz pera hrvatskoga povjesničara Nevija Šetića izišlo je 2013. djelo *Ostvarenje suvremene hrvatske države* s ciljem prikazivanja okolnosti u kojima se odvijao proces hrvatskoga državnog osamostaljenja. Međutim, zbog niza subjektivnih stavova i rečenica koje podsjećaju na retoriku hrvatske političke scene devedesetih godina 20. st., neizbježno se čitatelju nameće pitanje uolikoj se mjeri ovo djelo može ubrojiti u objektivnu znanstvenu ili stručnu literaturu.

„Uvod“ (9-50) je autoru poslužio za kratak pregled povijesti hrvatskoga naroda i hrvatske državnosti. Osvrnuo se na ulazak hrvatske države u personalnu uniju prvo s Ugarskom, a kasnije s Habsburškom Monarhijom. Iznoseći osvrt na ove događaje, autor je posebno istaknuo elemente koji su potvrđivali kontinuitet hrvatske državnosti poput organizacije teritorijalne uprave i sudstva, formiranja i upotrebe vlastite feudalne vojske (u